

Tidig sådd kräver eftertanke kring sortval

Selma KWS är även efter årets försöksresultat en sort som lämpar sig särskilt väl för tidig sådd i förhållande till risken för stocklöpning. Även för sorterna Caprianna KWS och Gabriela KWS är stocklöpningsrisken låg. Nedan kan du läsa mer om hur sorterna testas och klassificeras från stocklöpnings-synpunkt.

Många betfält såddes i slutet av mars i år, vilket sannolikt födde en viss oro för stocklöpare bland er odlare. Det var dock relativt kallt i mars–april, vilket gjorde att vi samlade på oss något färre vernalisationstimmar än normalt. Ja, du läste rätt, kallt väder ger inte alltid mer stocklöpare.

När temperaturen går under nollan sker ingen vernalisation, inte heller när temperaturen går över tolv grader. Den väderlek som vi hade, med minusgrader på nätterna och omkring tio på dagarna, är betydligt bättre ur stocklöpnings-synpunkt än en jämn dag och nattemperatur kring sex grader. I den period vi brukar jämföra med, det vill säga i månadsskiftet mars–april till slutet av juni, samlade vi i år endast 90 vernalisationstimmar.

Det kan jämföras med 108 förra året och drygt 110 problemåret 2015. Den lägsta ver-

Chans till sådd 25 mars eller tidigare? Då bör du beställa hem någon av sorterna Selma KWS, Caprianna KWS eller Gabriela KWS till nästa säsong.

nalisationen hade vi under den varma säsongen 2018.

Årets försök

För att kunna vara flexibel med såtidpunkterna i vårt stocklöpningsförsök håller vi till på en lätt sandjord som vårplöjs i samband med sådd. I år blev den första såtidpunkten 2 mars, vilket resulterade i 131 vernalisationstimmar. Den andra sådden gjordes den 14 mars och gav 115 vernalisationstimmar.

När väl allt kommersiellt frö var på plats var vi framme vid den 19 mars och då såddes tidpunkt tre, som gav 105 vernalisationstimmar. Under sådden av de sista två såtidpunkterna var det torrt i marken. Det hade då inte regnat på fyra veckor och jorden i ytan hade torkat upp helt. För att hitta gröningsfukt blev vi därför tvungna att så försöken något djupare än vad vi normalt gör. Djupare sådd vet vi sedan tidigare

Rekommendationer för tidig sådd

Avvakta med sådd, hög risk för stocklöpning. Få daggrader att tjäna	Välj sort lämplig för tidig sådd	Välj sort med minst medelgod stocklöpningstolerans	Alla marknadssorter går bra att så
Innan 20 mars	20-25 mars	26 mars-1 april	2 april och framåt

ger fler stocklöpare. I år gynnade det försöken då vi fick ett tydligare utslag trots ett jämförelsevis lågt antal vernalisationstimmar.

Repetition

Att så tidigt innebär alltid ett risktagande gällande stocklöpning. Men vad menar vi då med tidigt? Sett till historiska väderdata och den stocklöpningsmodell vi använder för att bedöma risken för stocklöpning, så går det en tydlig gräns kring den 25 mars. Sår man innan dess så menar vi att det är tidigt. Då är det cirka 30 procent risk för ett stort antal stocklöpare, om inte den valda sorten särskilt lämpar sig för tidig sådd.

Att så innan den 20 mars avråder vi ifrån, då risken för stocklöpning börjar bli allt för stor samt att daggraderna som man tjänar för tillväxt är väldigt få. Vid sådd mellan den 25 mars och 2 april är stocklöpningsrisken mycket liten. Förutsatt att en sort med åtminstone medelgod stocklöp-

ningstolerans väljs. När vi i tabellen anger sen sådd avses sådd efter den 2 april. Då bör alla sorter på listan kunna sås utan någon större risk.

Fröpartiet spelar roll

Med jämna mellanrum kommer dock sortpartier, som har drabbats av inkorsning under fröproduktionen, in på marknaden. Det kan i princip drabba vilken sort som helst och kan vara svårt att testa i förväg. Vidare så har alla fröpartier ett visst "brus" dvs. 0-200 stocklöpare per hektar som varierar mellan år. Detta brus går heller inte att testa för, då en sort kan ha litet brus ena året och ett högre nästa. Det hänger helt enkelt ihop med hur fröproduktionen har lyckats just det året.

Sortval

Mest lämpade för tidig sådd är sorterna Selma KWS, Caprianna KWS och Gabriela KWS. Vid sådd 25 mars eller tidigare bör någon av dessa sorter väljas. Bland CONVISO SMART-sor-

terna har Smart Fjola KWS och Smart Iberia KWS visat sig starkast, men dessa hamnar i kategorin för medelgod stocklöpningstolerans. Hela listan över de sorter med medelgod tolerans finner ni nedan. Övriga sorter som inte ligger med i listan bör inte sås före den 2 april då risken för stocklöpning bedöms vara för hög eller att sorten inte testats tillräckligt i försöken än.

Joakim Ekelöf
NBR Nordic Beet Research

Sorter med medelgod stocklöpningsresistens

Sort	Sortägare
Bandholm	SESVDH
Smart Fjola KWS	KWS
Fabienna KWS	KWS
Smart Iberia KWS	KWS
Annatina KWS	KWS
Morgan	Strube
Daphna	KWS
Mango	SESVDH
Tattoo	DLF Beet Seed
Klimt	Strube
Skelby	SESVDH
Fanfare	DLF Beet Seed
Roxy	DLF Beet Seed
Nasser	Strube
Sandpiper Smart	SESVDH
Smart Renja KWS	KWS
Egelev	SESVDH
Smart Mondea KWS	KWS
Falster	SESVDH
Ingvar	Strube
Nakskov	DLF Beet Seed
Evalotta KWS	KWS
Davinci	DLF Beet Seed
Fenja KWS	KWS

Listan är rangordnad efter antal stocklöpare i de försök sorterna varit med i. Sorter som endast har testats i ett fåtal försök har flyttats ner i listan.

Akkumulerad vernalisation vid olika såtidpunkter 2021 och 2022

(Väderdata från Borgeby har använts för beräkningarna)

Sådatum	Vernalisation 2021	Vernalisation 2022
27 februari	172	136
15 mars	141	114
25 mars	120	92
30 mars	108	85
5 april	96	70
15 april	71	51